

Οι καταλήψεις στέγης προσφύγων ως πρακτικές ένταξης στον αστικό ιστό. Η περίπτωση της Αθήνας.

Η μετανάστευση και η πληθυσμιακή κινητικότητα αποτελούν οργανικό κομμάτι της εξέλιξης των πόλεων σε ολόκληρο τον κόσμο. Η διαδικασία κατά την οποία οι μετανάστες και οι πρόσφυγες είτε γίνονται κομμάτι της τοπικής κοινωνίας είτε όχι διαπερνά, μεταξύ άλλων, και τις λειτουργίες του αστικού χώρου. Η «ένταξη» (integration, assimilation, incorporation) των μεταναστών στο πλαίσιο του αστικού σχεδιασμού είναι μια διαδικασία που αφορά το τώρα, καθώς σήμερα παρατηρείται η μεγαλύτερη ροή προσφύγων μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Η σύγχρονη προσφυγική κρίση εκδηλώνεται σε μια περίοδο που οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αδυνατούν να δομήσουν ένα συνεκτικό και καθολικό σχέδιο χωρικής ένταξης των προσφύγων εντός ενός τεταμένου κοινωνικοπολιτικού κλίματος σε Ευρώπη, Τουρκία και Μέση Ανατολή. Η μονιμότητα (ή η προσωρινότητα) της παραμονής των προσφύγων σε έναν τόπο καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τις κεντρικές πολιτικές επιλογές και εξαρτάται τόσο από τα χαρακτηριστικά και τις επιλογές του ίδιου του πληθυσμού (χώρα προέλευσης, χώρα προορισμού), όσο και από τη γενικότερη αντιμετώπιση και στάση της τοπικής κοινωνίας. Το ίδιο ισχύει και για την περίπτωση της Αθήνας, όπου τα τελευταία χρόνια η πολιτεία προσφεύγει σε δράσεις για την ένταξη των προσφύγων μέσα από πολιτικές που αφορούν τη στέγασή τους, την εκπαίδευση των παιδιών κ.ά.

Παράλληλα, οι ίδιοι οι πρόσφυγες, μαζί με αλληλέγγυους/ες αυτο-οργανώνονται δημιουργώντας δομές που ανταποκρίνονται στις άμεσες ανάγκες τους. Μια τέτοια περίπτωση είναι και οι καταλήψεις στέγης που αναπτύχθηκαν και τα προηγούμενα χρόνια και που σήμερα υφίστανται πιέσεις από την πολιτεία. Μέσα σε ένα εχθρικό περιβάλλον για τις καταλήψεις στέγης και ενώ το ζήτημα του δικαιώματος στη στέγαση γίνεται ολοένα και πιο επίκαιρο και επιτακτικό, η ανακοίνωση μελετά τις καταλήψεις στέγης προσφύγων που έχουν αναπτυχθεί στην Αθήνα τα τελευταία χρόνια με σκοπό να καταγραφεί η επίδρασή τους στις γειτονίες και τη ζωή των ανθρώπων που μένουν εκεί.

ΒΙΛΥ ΜΥΛΩΝΑ Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης,
MSc Urban Planning and Policy Design, Politecnico di Milano.